



sayı 2023/ 91
konu Bakanlığa Öneriler

24 Temmuz 2023

Sayın **Prof. Dr. Yusuf Tekin**
T. C. Millî Eğitim Bakanı

Millî Eğitim Bakanlığına atanmanız nedeniyle tekrar tebrik ederiz.

Bakanlık döneminizde eğitim ve öğretim sisteminin kök sorunlarının kültür ve medeniyet temelinde çözülmesine öncülük etmenizi dileriz.

Sayın Bakanımız,

18. yüzyıldan beri temellendirilmeye başlanan ve aşama aşama yapılandırılan örgün eğitim ve öğretim sistemi, 20. yüzyılın ortalarından bu yana daha hızlı bir değişim göstermiş, müfredattan öğretim yöntemlerine, okulun işlevinden ders kitaplarına kadar çok yönlü işlevlere bürünmüştür. Örgün eğitimde işlev değişiminin iki başat itici gücü ise bilişim teknolojileri ve bilgiye erişme hızı olmuştur. Bu iki önemli itici gücün etkilerini daha belirginleştiren, örgün, yaygın, sargın eğitimi kökten sarsan ve doğasını dönüştüren ise Covid-19 salgınıyla ortaya çıkan esaslî eğitim ve öğretim açığıdır.

Türkiye, pedagojik bakımdan kültür ve medeniyet birikimi yanında, yetiştirmeye yönelik yeterli donanımına sahip, eğitim geleneği ve tecrübesi olan bir ülkedir.

Türkiye'nin İlk, Orta ve Yüksek Öğretim Sistemleri'ni yenileyebilmek için toplumsal iradenin politik iradeyi harekete geçirmesi gerekir. (Çocuğun Katılımı İçin Çocuk Meclisleri, Konsey Yürütme Kurulu ve İzleme Kurulu aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Üst Politikalar Kurulu, MEB Eğitim Akademisi (Eğitim Üniversitesi), YÖK-Üniversite, Eğitim Fakülteleri, Eğitim Örgütleri, STK vd.)

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun yenilenmesi amacıyla öncelikle "çocuk görüşü" alınarak, eğitimle ilgili tüm paydaşların katılımı ile belirlenecek Eğitim Felsefesi vizyonu doğrultusunda yeni eğitim yasasının hazırlanarak eğitim ve öğretimin tüm mevzuatının güncellenmesi amacıyla anlayış değişikliğine gidilmesi için atılacak adımlar kısaca şöyle sıralanabilir:



Örgün, yaygın ve sargın eğitim çerçevesinde okul öncesi, ilk, ortaokul ve lise öğretim programları medeniyet değerlerimize ve insanlık medeniyetinin geliştirdiği evrensel değerlere dayalı olarak kökten yenilenerek ve *insan odaklı* bir anlayışla Çocuk Hukuku ve İnsan Hakları temelinde yeniden yapılandırılmalı.

Kültür ve medeniyetimizin dayandığı medeniyet fikriyle insan yetiştirme tasavvuruna dayalı sistem, model ve uygulamaları geliştirecek, farklı zekâ ve yeteneklerin önündeki engelleri kaldıracak ve sarmal hâline dönüşen “farklılığın bedeli döngüsü” önündeki engelleri kaldıracak, *çocuğu ve öğretmeni* eğitimin başat iki öznesi durumuna getirecek ve beceri geliştirmeye dayalı ölçme ve değerlendirme ekosistemi kurulmalı.

Teknolojiyi pedagojinin yerine ikame etmeyen; bilişim teknolojileri ile eğitim sistemi ve uygulamaları arasında tüm bileşenleriyle etkileşimi sağlayacak; yeni nesillere yeni dünyanın gerektirdiği becerileri Adalet, Eşitlik ve Hak Temelli bir anlayışla kazandıracak nitelikli ve çağdaş bir eğitim sistemi öngörülmalı.

Millî Eğitim Bakanlığının yaygın eğitimle ilgili hizmet ve yükümlülüklerinin 81 il 922 ilçede örgütlenecek *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına* devredilmesi sağlanmalı ve Millî Eğitim Bakanlığı örgün eğitime odaklanmalı.

Sayın Bakanımız,

Eğitimin bütün toplumsal paydaşlarının katılımını sağlayarak, Eğitim ve Öğretim Modelleri için ön hazırlıkların başlatılması amacıyla hazırlık aşaması 2 yıl olmak üzere toplam 5 yıl sürecek ülke ölçekli Eğitim ve Öğretim Hareketi ile gerçekleştirecek beş aşamalı Eğitim ve Öğretim Seferberliği için 5 maddelik yol haritası öneriyoruz:

1. Kanunla, Eğitim Sisteminin güncellenmesi aşamalarında ülke ölçekli çocuk görüşü alınması amacıyla Türkiye Çocuk Meclisi kurulması. (2023)
2. Bilimsel kurul modeli anlayışına göre çalışacak, öneriler oluşturacak, uygulama öncesinde danışmanlık ve izleme görevini üstlenecek Türkiye Eğitim Konseyinin oluşturulması. (2023)
3. Çocuk ve yetişkin görüşü alınması yanında, eğitimle ilgili bütün paydaşların etkin katılımı ile Türkiye Eğitim Politikası ve Strateji Belgesi'nin hazırlanması. (2024)

4. Eğitim Sisteminin temel amaç ve hedefleri yanında; eğitim felsefesi, öğretmen yetiştirme, eğitim ve öğretim modellerinin geliştirilmesi, mesleki eğitim, müfredat, ders kitapları ve din öğretiminin “medeniyet fikri”yle insan yetiştirme anlayışı doğrultusunda yenilenmesi ve Millî Eğitim Bakanlığının yeniden yapılandırılması. (2024)
5. Çocuk ve yetişkin katılımı ile müzakere edilecek Eğitim Sisteminin kabul edilmesi, örgün eğitimin Millî Eğitim Bakanlığı, yaygın eğitimin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından üstlenilecek şekilde yasal düzenlemelerin yapılarak Millî Eğitim Temel Kanunu’nun hazırlanması. (2023-2024)

ÖN HAZIRLIK İÇİN ÖNERİLER

(Çalıştay ve Strateji Çalışma Gruplarının Oluşturulmalı.)

Akademik Çerçeve

Millî Eğitim Akademisi (Eğitim Üniversitesi adıyla) kurulmalı, Lisans Üstü Çalışmalar için yapılandırılmalı.

20 Millî Kültür Şûrasının Kararları

Cumhuriyet döneminde düzenlenen 20 Eğitim Şûrasının kararlarının raporları hazırlanmalı.

Hükümet Programları ve Devlet Planlama ve Eğitim

Cumhuriyet Dönemi Hükümet Programları ve Devlet Planlama Teşkilatı Kalkınma Planlarında Eğitim Politikaları Analizi yapılmalı.

Öğretmenler Meslek Kanunu

7354 sayılı Öğretmenler Meslek Kanunu gerekçesi, amacı ve işlevi yenilenmeli.

Çocuk Politikası

Öncelikle, *Türkiye Çocuk Politikası* (2024-2030/ 2031-2050) belirlenmeli; Strateji ve Uygulama Planı hazırlanmalı.



Çocuk Hakları

(Kurumlara Yönelik Yapılar ve Stratejiler)

MEB Çocuk Hakları Kültürü Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü.

I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı eğitim ve öğretim yönüyle güncellenmeli (2024-2029).

Kültür Bilim Sanat Spor

(Kurumlara Yönelik Yapıların Kurulması, Program ve Stratejilerin Geliştirilmesi.)

Örgün Eğitim Ders Kitaplarının 120 Bin Kelimeye Göre Yeniden Düzenlenmesi.

(Devlet Yüksek Planlama Kurulunun Sayın Başbakan Başkanlığında 2012 yılında hazırlanması kararı alınan *Türkçenin Etimoloji-Köken Bilim Sözlüğü*'nün hazırlanması hususunda TDK ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile iş birliği yapılmalı.)

MEB Kültür ve Sanat Genel Müdürlüğü kurulmalı.

Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü kurulmalı.

Okuma Kültürü Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü kurulmalı.

Çocuk ve İlk Gençlik Kültürü Stratejisi hazırlanmalı.

Erken çocukluk döneminden örgün eğitimin sonuna kadar yazı kültürü ve çoklu okuryazarlığı kapsayacak *MEB Okuma Kültürü Programı* hazırlanmalı.

2024'ten itibaren 5 yıl boyunca ülke ölçekli *Okuma Kültürü* modelleri geliştirilmeli ve uygulanmalı.



Dört Strateji Belgesi:

Çocuk ve Sanat Eğitimi Stratejisi ve Uygulama Planı.
(MEB, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Üniversite, STK vd.)

Çocuk ve Felsefe (Düşünme) Eğitimi Stratejisi ve Uygulama Planı.
(MEB, Üniversite, Türkiye Felsefe Kurumu, Üniversite, STK, vd.)

Çocuk ve Bilim Eğitimi Stratejisi ve Uygulama Planı.
(MEB, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (TÜBİTAK), Üniversite, STK, vd.)

Çocuk ve Beden Eğitimi (Spor) Stratejisi ve Uygulama Planı.
(MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Üniversite, STK, vd.)

Çocuk ve Medya

(Kurumlara Yönelik Yapılar ve Stratejiler)

MEB Çocuk ve Medya ve Sosyal Medya Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü.

1. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı (2024-2029).

(BYEGM, Çocuk Vakfı, RTÜK'ün hazırladığı ve 2014-2018 yıllarını kapsayan belge "sosyal medya"yı da içerecek şekilde güncellenmeli.)

Zekâ ve Yetenek Eğitimi

(Kurumlara Yönelik Yapılar ve Stratejiler)

Zekâ ve Yeteneğe göre müfredatın yapılandırılması için:

MEB Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Araştırma, Tanılama, Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü'nün kurulmalı. (Lisansüstü eğitim, insan kaynağının yetiştirilmesi, akademik program ve eğitim materyali geliştirme vd. çalışmalar.)

Üniversitelerde Özel Yeteneklilerin Eğitimi Anabilim Dallarının kurulması için YÖK ile iş birliğine gidilmeli. (Örgün Eğitim ve Üniversite için eğitimcilerin eğitimi, hızlandırma modeli (İkili kayıt sistemi -örgün eğitim sürecinde üniversiteye devamın sağlanması-), ileri düzey öğrenme ortamları ve yerleştirme sınıfları (honour college) vb. modellerin geliştirilmeli.)



MEB Yeteneklerin Geliştirilmesi Stratejisi ve Uygulama Planı (2012-2016).
(MEB; Çocuk Vakfı, TÜBİTAK-TÜSSİDE tarafından sonuçlandırılan 29 Eylül 2011 tarihli belge güncellenmeli.)

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Yetenekliler Eğitimi Çalıştayı Raporu. (MEB, Çocuk Vakfı iş birliğinde düzenlenen 21-22 Ocak 2019 tarihli belge güncellenmeli.)

Türkiye Yeteneklerin Geliştirilmesi Kurumu kurulmalı.
(Sayın Başbakan'ın 2010 yılında sözlü talimatları ile Çocuk Vakfı, TÜBİTAK TÜSSİDE'nin Mayıs 2012 tarihinde sonuçlandırdığı ve Sayın Başbakan'a sunulan yasa taslağı hazırdır.)

Yurt Dışında Yaşayan Çocuk ve Gençler (Sosyal ve Kültürel Strateji)

Yurt Dışında Yaşayan Çocuk ve Gençlerimize Yönelik Strateji ve Eylem Planı (2024-2030).

Eğitim Mekânları (Strateji ve Uygulama Planı)

Eğitim mekânları ve çevre düzenlemesinin estetik boyutları/standartları ile ölçek ve ilkelerini belirlemek amacıyla *MEB Eğitim Mekânları Stratejisi ve Uygulama Planı (2024-2040)* belgesi hazırlanmalı.

“Medeniyet fikri”yle örülecek “insanlık mektebi” ödevi için hepimize kolay gelsin.

Esenlik dileklerimizle ve saygılarımızla.

Mustafa Ruhi Şirin
Çocuk Vakfı Başkanı